

LISÄLUKEMISTA

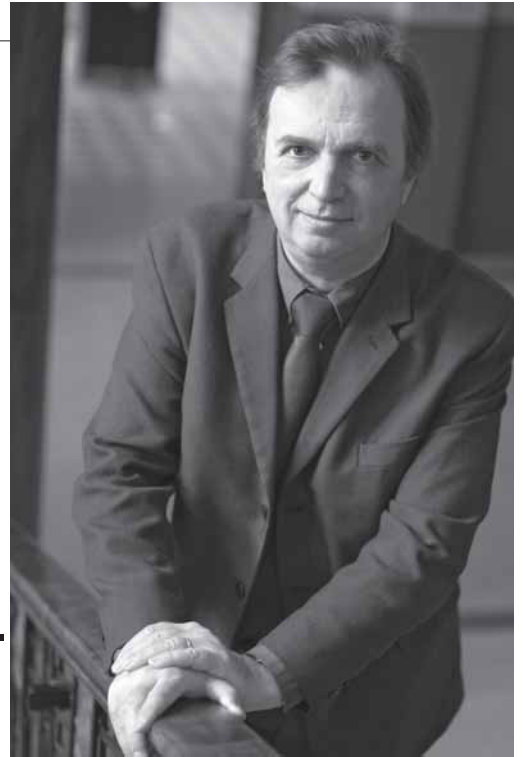
■ Ari Hyytisen ja Petri Rouvisen toimittamassa kirjassa *Mistä talouskasvu syntyy?* (Taloustieto Oy 2005) käsitellään laajemmin lehtemme tämän numeron teemaa. Se antaa myös runsaasti viitteitä alan muuhun kirjallisuuteen. Tilastokeskus julkaisee tietoja Suomen tuottavuuden kasvusta; sen uusin julkaisu, *Tuottavuuskatsaus 2004* sisältää tietoja myös julkisen toiminnan tuottavuudesta. Osoitteesta www.tilastokeskus.fi löytyvät myös tilastosivut "Tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta". Uuden teknologian vaikutuksia tarkastelevat hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman sivut www.tietoyhteiskuntaohjelma.fi ja useiden tahojen yhteistyönä kehitetty sivusto www.tietoyhteiskunta.fi

■ EU KLEMS-projektissa (www.euklems.net) tutkitaan tuottavuuden kehitystä EU-maissa. Hollantilaisen Groningenin yliopiston Growth & Development Centre (www.ggdc.net) on tuottavuustutkimuksen eurooppalainen keskus, joka ylläpitää myös laajaa tietokantaa. Se toimii yhteistyössä yhdysvaltalaisen Conference Boardin (www.conference-board.org) kanssa. Myös USA:n National Bureau of Economic Researchilla (www.nber.org/programs/pr/pr.html) on tuottavuuden tutkimusohjelma.

■ Suomen työmarkkinoiden toimivuutta tarkasteltiin Valtioneuvoston kanslian globalisaatio selvityksen taustaraporteissa, joiden yhteenve-to on julkaisussa *Vertaileva näkökulma Suomen työmarkkinoihin* (Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 21/2004). Työmarkkinoiden sopimusjärjestelmää käsittelee myös Kari Alhon ja Jukka Pekkarisen toimittama kirja *Sovitaan palkoista* (Taloustieto Oy 2004). Työttömyys – taloustieteellisiä puheenvuoroja (toim. Kari Hämäläinen, Heikki Taimio ja Roope Uusitalo) puolestaan on kokoelma artikkeleita, joissa analysoidaan suomalaista työttömyyttä mikrotaloudellisesta näkökulmasta.

Heikki Taimio

Pudotus-pelilläkö lisää tuottavuutta?

EU:n vanhoissa jäsenmaissa kasvaa huoli siitä, että työn tuottavuuden kasvu jää jatkuvasti jälkeen Yhdysvalloista. Keskeinen syy tähän on se, ettei yksityisillä palvelualoilla ole pystytty hyödyntämään uutta tieto- ja viestintäteknologiaa, ICT:tä. Ero Yhdysvaltoihin on suurin tukku- ja vähittäiskaupassa sekä rahoitusallalla.

Uusinta teknologiaa on toki tarjolla Atlantin molemmilla puolilla. Sen sijaan Eurooppa näyttäisi tulevan jälkijunas-siksi, etteivät ICT:tä heikoimmin hyödyntävät yritykset väisty sitä parhaiten hyödyntävien tieltä yhtä ripeästi kuin Yhdysvalloissa. Pelkkä rauta ja softa eivät näet riitä: pitää olla myös osaamista ja tehokasta organisoitua. Esimerkiksi kauppa tarvitsee taitavia johtajia ja isoja yksiköitä, joita eivät kaavamääräykset tai aukioloajat kahlitse.

Uuden teknologian tuottavuutta edistävä hyödyntäminen edellyttää rakennemuutosta – pudotuspeliä, jossa heikot yksiköt kuolevat ja vahvat menestyvät. Ekonomistit kutsuvat tätä schumpeterilaiseksi luovaksi tuhoksi. Säälimätön kilpailu edistää sitä.

Yleiseurooppalainen huoli ei kuitenkaan näyttäisi koskevan yhtä paljon Suomea. Jos meillä tuottavuuskehitys on todellakin ollut lähes Yhdysvaltojen luokkaa, niin ei voi kuin ihmetellä kahta seikkaa.

Ensinnäkin meillä valitetaan kilpailun puutetta, kun taas Yhdysvalloissa sen väitetään olevan todella kovaa. Tällainen on tilanne esimerkiksi tukku- ja vähittäiskaupassa. Suomessa kilpailu on ollut erityisen näkyvää matkapuhelu- ja laajakaistapalveluissa, joissa kuitenkin pudotuspeli on mennyt niin veriseksi, että yritysten kannattavuus on kärsinyt ja palvelut ovat jääneet jälkeen monista muista maista.

Toiseksi Suomen työmarkkinoita pidetään yleisesti hyvin joustamattomina verrattuna Yhdysvaltoihin, mutta tuottavuus kasvaa silti nopeasti. Tähän vaaditaan lisää yrityskohtaisia joustoja ja palkkaerojen kasvua. Saataisiinko niiden avulla todellakin tuottavuuskehitystä nopeutettua entisestään? Ainakin se olisi ristiriidassa tuloerojen kasvun hillinnän kanssa. ■